

JAARVERSLAG 2022

Het jaar 2022 stond in het teken van de viering van Zoetermeer 60 jaar New Town.

In 1962 werd Zoetermeer aangewezen als groeikern en nam de geschiedenis een spectaculaire wending toen dat kleine dorpje uitgroeide tot een grote en volwaardige stad. Dat was 60 jaar geleden en dit feit is niet bepaald ongemerkt voorbijgegaan. Het ArchitectuurPunt heeft als één van de initiatiefnemers geparticipeerd in de organisatie en actief meegewerkt aan de verschillende festiviteiten. Dit jubileumjaar zorgde voor extra veel aandacht en belangstelling voor de architectuur en stedelijke ontwikkeling in Zoetermeer. De activiteiten zijn zeer goed bezocht en er was veel media aandacht.

Koepeltjeswoningen, 60 jaar New Town. Foto: Dick Valentijn

Als cadeau aan de jarige stad organiseerde het ArchitectuurPunt in opdracht van de gemeente Zoetermeer de New Town Kunstprijs Zoetermeer (NTKZ). Iedereen van 12 jaar en ouder werd gevraagd de 60-jarige te feliciteren met een creatief cadeau, zoals een gedicht, een kort verhaal, een dans, een schilderij, beeld, digital art of muziek. De winnaar krijgt een NTKZ-award, gemaakt door Tobias Becker Hoff. De prijsuitreiking is op 23 februari 2023.

Het coronavirus leek na maart uitgewoed, zodat het weer mogelijk werd alle activiteiten zonder beperkingen te organiseren. Het heeft een mooi en vol programma voor 2022 opgeleverd.

Oprichtingsdatum en doel

De Stichting ArchitectuurPunt Zoetermeer werd op 14 augustus 2018 opgericht met als doelstelling:

- het fungeren als ontmoetingspunt voor onafhankelijke uitwisseling van informatie en ideeën over architectuur en leefomgeving tussen iedereen die in Zoetermeer woont, werkt, bouwt of recreëert;
- het bieden van inspiratie en het bewust maken van mensen van de waarde van Zoetermeer als (woon)stad, alsmede het verbinden van het stedenbouwkundig gedachtegoed van de groeistad met de toekomstige maatschappelijke en stedelijke ontwikkelingen.

Het ArchitectuurPunt is gevestigd in het Stadhuis-Forum, Stadhuisplein 3 te Zoetermeer.

Samenstelling bestuur

Het bestuur was in 2022 als volgt samengesteld:

Peter Boelhauer, voorzitter
Botine Koopmans, secretaris
Léon Christ, penningmeester
Anke van As, lid
Helga Snel, lid
Judith Schotanus is aangesteld als coördinator.

Ondersteuning wordt verleend door Simone Langeveld.

Het bestuur wordt voor de programmering bijgestaan door een Programmaraad.

In 2022 vonden vier bestuursvergaderingen plaats: op 7 februari (online), 11 april (online), 17 oktober (fysiek) en 21 november (online).

Op 17 oktober heeft Helga Snel afscheid genomen als lid van het bestuur. Helga stond aan de wieg van het Architectuurplatform in 2007 en werd in 2018 bestuurslid van het uit het platform voortgekomen ArchitectuurPunt. Het bestuur is Helga dankbaar voor haar actieve inbreng. Zij heeft zich ingezet voor het promoten van de architectuur en stedenbouw van Zoetermeer en meegewerkt aan de realisering van een architectuurgids. Zij sprak in bij de gemeenteraad en bij andere gelegenheden om de belangen van het ArchitectuurPunt te verdedigen.

Op 23 november vond een kennismakingsgesprek plaats met wethouder Jan Iedema, wethouder van onder meer city marketing. In 2023 gaat dit veranderen: het ArchitectuurPunt valt dan bestuurlijk onder cultuur, met als verantwoordelijk wethouder Wim Blansjaar.

Activiteiten

Het ArchitectuurPunt heeft, geregeld in samenwerking met andere instellingen, de volgende activiteiten op het gebied van architectuur, bouwen, stedelijke ontwikkeling en leefomgeving georganiseerd.

Lezingen

De lezingen van het ArchitectuurPunt hebben inmiddels een vaste plek in het programma verworven en worden zeer gewaardeerd. Het aantal bezoekers is gemiddeld 70. De eerste lezing van het jaar moest nog online worden gevolgd, maar de lezingen daarna vonden weer op de 'ouderwetse' manier plaats met publiek in de zaal. Wel werd altijd de mogelijkheid geboden de lezing ook online bij te wonen. Deze uit nood geboren mogelijkheid blijkt een prima middel te zijn om een groter publiek te bereiken en wordt daarom gehandhaafd. De online lezingen werden tot stand gebracht met een eenvoudige zoomverbinding.

21 januari

Online lezing Zoetermeer 60 jaar New Town. Michelle Provoost (directeur International New Town Institute INTI) en Margriet Panman (adviseur Erfgoed en Architectuur Gemeente Zoetermeer) vertelden tijdens deze interactieve online lezing over het ontstaan en de ontwikkeling van nieuwe steden en Zoetermeer in het bijzonder.

Vervolgens gaf wethouder Robin Paalvast (Erfgoed en wonen) de aftrap voor het speciale jubileumjaar Zoetermeer 60 jaar New Town.

De lezing werd georganiseerd in samenwerking met de Schatbewakers, Historisch Genootschap Oud Soetermeer HGOS, Gemeente Zoetermeer, Netwerk Zoetermeer, Bureau City marketing Zoetermeer.

23 februari

Online lezing Zoetermeer groeit #01 – Van polderdorp tot nieuwe stad. Arjen van der Burg (HGOS) behandelde de interessante ontstaansgeschiedenis van New Town Zoetermeer. Willem Hermans (Schatbewaker) en Gijs van den Boomen (KuiperCompagnons) lieten zien hoe de stedenbouwkundige idealen en ideeën de afgelopen 60 jaar steeds veranderden en gaven een doorkijkje naar de toekomst bij Bleizo en het landschap rondom de stad.

22 maart

Lezing Beeldbepalende architecten #01 – Alberts en Van Huut. Max van Huut (Alberts & Van Huut living architecture) vertelde over de verschillende Zoetermeerse, de andere bekende en de huidige projecten van zijn bureau. David Sonntag (Academie van Bouwkunst Rotterdam) bestudeerde voor zijn studie de Hovenbuurt en liet zien hoe de kwaliteiten vandaag de dag ervaren worden.

19 april

Lezing en film Zoetermeer groeit #02 – Architectuur met schrootjes, zitkuilen en punaises. De film 'Schrootjes, zitkuilen en punaises – Post 65 in Zoetermeer' laat de karakteristieke architectuur van de jaren 1970 en 1980 zien. De film werd ingeleid door een lezing van architectuurhistorica Botine Koopmans over de verschillende kenmerken van de architectuur en stedenbouw uit deze periode. Architectuurhistorica Joosje van Geest gaf een toelichting op haar website Post 65 en onderzoek naar Post 65 architectuur. De film is een co-productie van het ArchitectuurPunt en het Historisch Genootschap Oud Soetermeer en gemaakt door Niek Nieuwenhuijzen in 2021.

29 juni

Lezing Beeldbepalende architecten #02 – Leo de Jonge. Wessel de Jonge, zoon van Leo de Jonge, architect en hoogleraar Heritage & Design Faculteit Bouwkunde, TU Delft, gaf inzicht in de ideeën achter het werk van zijn vader. Leo de Jonge was volop betrokken bij de bouw van grote galerijflats, maar hij spande zich ook in voor meer laagbouw, kleinschaligheid en individuele woonwensen. Daarnaast ging Wessel de Jonge in op het werk van zijn eigen bureau, WDJArchitecten. Het bureau is gespecialiseerd in herbestemmen en transformeren van de bestaande gebouwde omgeving.

21 september

Lezing Zoetermeer groeit #03 – Van Zoetermeerlijn tot hubs en deelfietsen. Hans Gosselink vertelde over de geschiedenis van de unieke Sprinter. Na een lange voorbereiding startte de bouw van de Zoetermeerlijn officieel in 1972. De eerste spoorlijn sinds WOII en de eerste stadlijn, echt een pioniersproject. De Nederlandse Spoorwegen (NS) exploiteerde deze spoorlijn van 1977 tot 2006. Met Jasper Ouwens, adviseur mobiliteit bij Sweco, keken we vooruit naar het vervoer van de toekomst.

Station De Leyens (lezing Van Zoetermeerlijn tot hubs en deelfietsen). Foto: Dick Valentijn

9 november

Lezing Zoetermeer groeit #04 – Van stadspark tot lokaal voedsel en bijenlint.
Landschapsarchitect Ad ten Ham maakte inzichtelijk hoe het groen een plek kreeg in de wijken van de stad. Suzanne Verboon (Hof van Seghwaert en klimaatburgemeester in 2022) liet zien hoe de oude perenboomgaard in Seghwaert een groene plek werd voor ontmoeting en lokaal voedsel.

Het publiek luistert geïnteresseerd naar landschapsarchitect Ad ten Ham op 9 november. Foto: ArchitectuurPunt

Rondleidingen

Tijdens de Open Monumentendag op zaterdag 10 september konden bezoekers onder leiding van leden van het dakenteam van de gemeente (LG Architecten, Urban Jungle en een dakenambtenaar) een kijkje nemen op een plat dak van het stadhuis (vijfde verdieping aan de Stadhuispleinkant) waar de gemeente een voorbeelddak heeft gerealiseerd. Het doel van het voorbeelddak is om de vele mogelijkheden die (platte) daken bieden te laten zien. Er is veel meer mogelijk dan grind alleen. Er waren zeven rondleidingen. Nog eens drie rondleidingen werden op zaterdag 8 oktober georganiseerd als onderdeel van de DuurSamen wandel- en fietstocht.

Architectuurwandelingen

De Architectuur Ommetjes, inmiddels omgedoopt tot Architectuurwandelingen, onder leiding van Simone Langeveld blijven onverminderd populair. Het maximum aantal deelnemers per wandeling is twaalf, een aantal dat vrijwel zonder uitzondering wordt bereikt. De wandelingen kunnen ook op eigen gelegenheid worden gemaakt. Van iedere wandeling is een papieren versie beschikbaar of te downloaden via zoetermeerisdeplek.nl. In samenwerking met Bureau Citymarketing zijn in 2022 twee nieuwe wandelingen gemaakt door Oosterheem: Tuindorp, Buythen en Centrum en Het Veld, De Hoven, De Waterrand, De Wadi & Heemburgh.

Simone Langeveld vertelt over de bijzondere architectuur van het appartementencomplex Amazonestroom tijdens de nieuwe architectuurwandeling Tuindorp, Buythen en Centrum in Oosterheem. Foto: ArchitectuurPunt

In 2022 werd een recordaantal van 24 gegidste wandelingen georganiseerd.

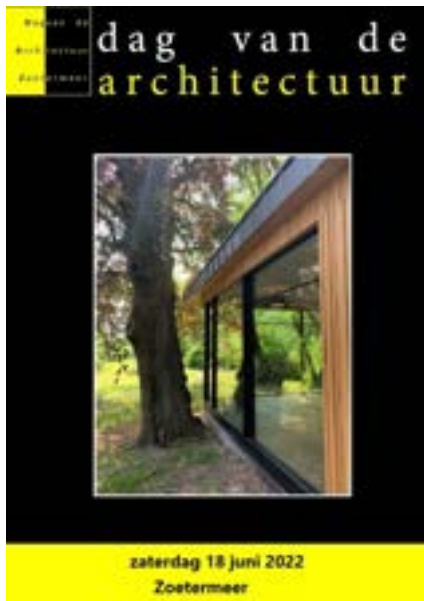
Achtereenvolgens op

4 maart: Rokkeveen Floriade
11 maart: Rokkeveen oud en nieuw
25 maart: Stadscentrum Bovenstad
1 april: Rokkeveen oud en nieuw
9 april: Stadscentrum Benedenstad
15 april: Rokkeveen Floriade
13 mei: Dorpsstraat
20 mei: Dorp
27 mei: Palenstein
10 juni: Driemanspolder
17 juni: Meerzicht Hoog
1 juli: Buytenwegh
8 juli: De Leyens
22 juli: Meerzicht Laag
29 juli: Seghwaert

5 augustus: Noordhove
19 augustus: Stadscentrum Bovenstad
22 augustus: Stadscentrum Benedenstad
29 augustus: Stadscentrum Bovenstad
5 september: Rokkeveen oud en nieuw
12 september: Rokkeveen Floriade
3 oktober: Oosterheem, Het Veld, De Hoven, De Waterrand, De Wadi & Heemburgh
18 november: Oosterheem, Het Veld, De Hoven, De Waterrand, De Wadi & Heemburgh
2 december: Oosterheem, Tuindorp, Buythen en Centrum

Naast architectuurwandelingen op inschrijving zijn er wandelingen onder leiding van een gids op maat. Dit jaar waren er wandelingen op verzoek van woningcorporatie Vidomes, van vakblad De Architect, een vertegenwoordiger uit Nova Gorica in Slovenië (in 2025 de eerste New Town die Culturele hoofdstad van Europa wordt) en een wandeling die onderdeel was van het INTI lab Buytenwegh.

Dag van de Architectuur

Poster Dag van de Architectuur.

Het thema van de Dag van de Architectuur, op zaterdag 18 juni, was (T)huis in New Town Zoetermeer; (T)huis in het groen, aan het water, in het dorp, in de nieuwe stad. Vragen als 'Voelt de Zoetermeerse architectuur als (T)huis voor jou? Wat is bijzonder aan de architectuur van Zoetermeer?' stonden daarbij centraal. De opening vond plaats in Club Entree aan de Boerhaavelaan, tegelijk met een tentoonstelling over architect Jan Sterenberg 'Constructie en context. Bouwen in serie. Fijne rijtjes, Jan!' Er waren acht gebouwen voor bezoek opengesteld, waar diverse activiteiten werden aangeboden zoals rondleidingen, tentoonstellingen, de stadsmaquette, de film 'Schrootjes, zitkuilen en punaises' en (kinder)workshops.

Kinderworkshop tegels beschilderen bij Kunstgarage Franx tijdens de Dag van de Architectuur.
Foto: Botine Koopmans

De opening, de opengestelde gebouwen en de uitreiking van de Gemma Smid Architectuurprijs trokken ongeveer 500 bezoekers.

De Dag van de Architectuur werd georganiseerd in samenwerking met Schatbewakers, Gemeente Zoetermeer en Netwerk Zoetermeer.

De Balijhoeve was één van de opengestelde gebouwen tijdens de Dag van de Architectuur.
Foto: Alex Berendsen

Uitreiking Gemma Smid Architectuurprijs

Eén van de hoogtepunten van de Dag van de Architectuur was de uitreiking van de tweejaarlijkse Gemma Smid Architectuurprijs. Er waren vijf gebouwen genomineerd. De architectuurprijs is voor het ontwerp met de meest aansprekende architectonische kwaliteit dat in de afgelopen twee jaar in Zoetermeer is gerealiseerd en wordt bepaald door een onafhankelijke vakjury. De architectuurprijs is gegaan naar LEVS architecten met Stadskwartier Palenstein. Ook het publiek mocht stemmen. Winnaar van de publieksprijs werd kantoorgebouw Sasma van Houweling Architecten.

LEVS Architecten zijn de winnaars van de Gemma Smid Architectuurprijs 2022 met het project Stadskwartier Palenstein. Op de foto samen met wethouder Ronald Weerwag (links) en oud-wethouder Gemma Smid (rechts).

Foto: Alex Berendsen

Symposium Post 65 Erfgoed en Stadsontwikkeling

Burgemeester Michel Bezuijen opent het drukbezochte symposium Post 65 Erfgoed en Stadsontwikkeling. Foto: Jan Evert Zondag

De viering van Zoetermeer 60 jaar New Town werd extra luister bijgezet door het symposium Post 65 Erfgoed en Stadsontwikkeling op 29 november dat plaatsvond in het CKC & Partners aan de Leidsewallen. De gebouwen en wijken uit de periode Post 65 stonden centraal. Zij vormen ons jongste erfgoed, maar veel wordt de komende tijd getransformeerd, verduurzaamd of gesloopt. De stad en haar inwoners veranderen tenslotte voortdurend. Daarom is het urgent deze periode in kaart te brengen en de kernwaarden te bepalen. Het middagprogramma bestond uit lezingen, een panelgesprek en de presentatie van de resultaten van de inventarisatie Post 65 architectuur en stedenbouw. Voorafgaand aan het middagprogramma kon men onder leiding van gidsen deelnemen aan verschillende excursies door Zoetermeer.

Vertrek vanaf het CKC & Partners voor een fietsexcursie. Foto: Jan Evert Zondag

Het symposium, bijgewoond door het voltallige college van burgemeester en wethouders, werd door de vele deelnemers – zowel professionals uit de erfgoed- en bouwwereld en geïnteresseerde Zoetermeesters - zeer gewaardeerd. Het werd georganiseerd door de Gemeente Zoetermeer, ArchitectuurPunt Zoetermeer, Historisch Genootschap Oud Soetermeer, Schatbewakers en Onze Zoetermeerse Bouwsociëteit.

Sweetlake City 60 jaar New Town show

Op 7 oktober vond op de Markt de goed bezochte en spectaculaire lichtshow plaats die in het teken stond van 60 jaar New Town. Een bijzondere manier om het grote publiek het jubileum te laten beleven en vieren. Het ArchitectuurPunt heeft met de organisator gesproken en geadviseerd over de inhoudelijke invulling met de opzet van de tijdlijn, de meest opvallende gebouwen en plekken, en de te gebruiken foto's.

Spectaculaire lichtshow Sweetlake City 60 jaar New Town op 7 oktober.
Foto: ArchitectuurPunt

Gebouw van de maand

Iedere laatste zondag van de maand publiceert het ArchitectuurPunt voor de nieuwswebsite Zoetermeer Actief een artikel met foto's over een interessant gebouw in Zoetermeer: het gebouw van de maand. Diverse auteurs werken hier aan mee.

In 2022 zijn verschenen:

- januari: 'American Style' woningen, door Anke van As
- februari: Champagne op het Stadhuisplein – Stadhuis en Bibliotheek, door Helga Snel
- maart: New Town Zoetermeer, door Botine Koopmans
- april: Woningen Van Boisotring Palenstein, door Karen Kranen
- mei: Het verhaal achter de koepelwoningen – interview architect Leonard van Veldhoven, door Simone Langeveld
- juni: Burgemeester Waaijerbrug, door Botine Koopmans
- juli: Kunstgarage Franx, door Judith Schotanus
- augustus: Floriade 1992, door Willem Hermans
- september: De la Gardestraat, door Arjen van der Burg
- oktober: Kerkgebouw De Oase met glas-in-lood kunstwerk, door Judith Schotanus

november: Morgensterkerk, door Karen Kranen

december: Follies Floriade Park – interview architect Erik Knippers, door Helga Snel

Woningen Van Boisotring, Palenstein, het gebouw van de maand april.

Foto: Karen Kranen

Scholenproject

In het najaar van 2021 startte het Scholenproject op het Alfrink College en het ONC Parkdreef. Vijf klassen vwo 4 en 8 klassen mavo 3 gingen aan de slag met het project Maak Meerzicht Mooi! Het project werd in 2022 afgeëindigd. Op maandag 11 april reikte burgemeester Michel Bezuijen de prijzen uit voor de beste ideeën. Bij het ONC Parkdreef won het plan Skatepark van Ezra, Wahed, Jairo, Jimi, Sydney, Jordan (mavo 3). Voor het Alfrink College viel het plan Studiecafé in de prijzen, bedacht door Diya, Serenity, Matthijs, Jake, Fatima en Luna (vwo 4).

Het Scholenproject is door het ArchitectuurPunt georganiseerd samen met en in opdracht van de gemeente Zoetermeer.

Samenwerking

Het ArchitectuurPunt Zoetermeer werkt samen met

Gemeente Zoetermeer
Schatbewakers
Onze Zoetermeerse Bouwsociëteit (OZB)
Historisch Genootschap Oud Zoetermeer
INTI (International New Town Institute)
Het Forum Zoetermeer

Kunstgarage Franx
DuurSamen
Zoetermeer Actief
Streekblad
Hoofdbibliotheek
Netwerk Zoetermeer

Media

Website www.architectuurpuntzoetermeer.nl wordt gebruikt voor aankondigingen en verslagen van programma's en de reeks gebouwen van de maand. De aantallen bezoeken en bezoekers zijn opnieuw flink gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar: 221.770 bezoeken en 72.160 bezoekers in 2022 (in 2021 resp. 125.000 en 49.300).

Daarnaast heeft het ArchitectuurPunt een eigen twitter-, instagram- en facebookkanaal en worden nieuwsbrieven verstuurd.

In zowel de plaatselijke media als de landelijke vakpers worden regelmatig aankondigingen van het programma gepubliceerd.

In 2022 is in gestart met de 5-delige serie 'Gebouwen van toen – mensen van nu'. In het Kader van 60 jaar New Town Zoetermeer maakt Ton van Zeijl, fotograaf van het boek De Gave Stad Zoetermeer (2004), fotoportretten van mensen in hun huidige Zoetermeerse woning. Van Zeijl praat met de bewoner(s) van de gebouwen die hij in 2002 fotografeerde voor het project De Gave Stad. Gebouwen die typerend zijn voor de groeikernperiode van Zoetermeer. De paginagrote artikelen worden gepubliceerd in het Streekblad.

The screenshot shows the homepage of the 'Streekblad' website. The main headline reads 'Het oude dorp had bijna de sloophogel gekregen' (The old village almost got the demolition hammer). Below the headline is a photograph of two people standing in front of a large green wall with blue lines. To the right of the main article, there is a sidebar with 'Uit de krant' (From the paper) and 'Meer gelezen' (More reading) sections, each containing several article teasers with titles and dates.

Aandacht in het Streekblad voor 60 jaar New Town.

Financieel verslag

Zie jaarrekening in de bijlage.